

ODPOVĚDNOST SPRÁVCE KORPORACE V ÚPADKU

MONIKA GAZDOVÁ

Právnická fakulta, Masarykova univerzita, Česká republika

Abstract in original language

Cílem příspěvku je nabídnout teoretický pohled ekonomické analýzy práva v oblasti správy společností, a to zejména v oblasti odpovědnosti za řádný výkon správy společnosti. Autorka vychází z koncepce, že správcem korporace je ten, kdo je oprávněn jednat jejím jménem, resp. za ni, což je v situaci úpadku korporace nejen osoba insolvenčního správce. Tato koncepce pak následně slouží i pro rozbor odpovědnosti.

Key words in original language

insolvence, insolvenční řízení, společnost, korporace, správa společnosti, insolvenční správce, dlužník, management, statutární orgány, odpovědnost, ekonomická analýza práva, teorie zastoupení, problém zastoupení.

Abstract

The aim of this paper is to offer a theoretical view of Economical analysis of law on the Corporate Governance, especially in the scope of liability of management and trustee. The author takes into account a concept which states the matter of subject entitled to act on behalf of the corporation is not restricted only to a person of a trustee. This notion also serves for analysis of liability.

Key words

Insolvency Act, insolvency proceeding, bankruptcy, insolvency, corporation, company, liability, management, debtor, trustee, agency theory, agency problem, economical analysis of law.

1. ÚVOD

Ačkoliv název příspěvku může budít dojem, že se budu zabývat jen odpovědností insolvenčního správce, není tomu tak, neboť správce¹ je zde chápán ve smyslu zástupce (agent) korporace². Proto je nezbytné si nejprve definovat, jak je chápán správce korporace, proč je osobou odlišnou od vlastníka, kým je ustanovován do funkce a kdo jím vlastně konkrétně je.

¹ Text příspěvku rozlišuje pojmy "správce" a "insolvenční správce", jak bude dále uvedeno.

² Termín "korporace" je používám ve smyslu kapitálové společnosti.

Poté, co nalezneme odpovědi na tyto otázky, je nutné vymezit obsah správy korporace v úpadku a poukázat na rozdíly oproti správě společnosti zdravé. Až následně lze přistoupit k odpovědnosti správce, neboť bez těchto souvislostí by rozbor odpovědnosti za řádnou správu korporace v úpadku neměl smysl. Příspěvek si však neklade za cíl podat komplexní rozbor odpovědnosti správce, nýbrž jen poukázat na určité souvislosti, které bývají někdy opomíjeny, a to v souvislosti s převažujícím chápáním insolvenčního práva jako práva procesního se "střípky hmoty". Příspěvek naopak vychází z názorového postoje, že normy insolvenčního práva dopadající na správu kapitálových společností lze považovat za zvláštní úpravu k právu korporacnímu³, případně i jako jeho vnitřní součást⁴.

Úpadkem korporace, jak je použit v názvu příspěvku a také v dalším textu, mám na mysli stav nastávající po rozhodnutí o úpadku dle § 136 Insolvenčního zákona⁵, ačkoliv jsem si vědoma i existence úpadku faktického. Proto vynechávám otázky ohledně správy korporace, jejího správce a jeho odpovědnosti, jež mají svůj původ zejména v období do rozhodnutí o úpadku (tedy zejména dlužnický insolvenční návrh sledující šikanu věřitelů, odpovědnost za nepodání insolvenčního návrhu, omezení dispozičních oprávnění dlužníka dle § 111 Insolvenčního zákona).

2. SPRÁVCE KORPORACE

Pro vymezení pojmu správce korporace v obecném měřítku⁶ je zásadní informace o stratifikaci vlastnictví⁷, tedy oddělení formálního vlastníka (společníka) od faktického vlastníka, tedy správce. K těmto "vlastníkům" přistupuje ekonomický (residuální) vlastník, jenž má nárok na zbytkový zisk (obrazně řečeno - ten, kdo bere zisk na konci dne). Za předpokladu, že se korporace v úpadku nenachází a nemá závazky vůči věřitelům, jsou ekonomickými vlastníky vlastníci formální, ovšem v případě opačném, kdy věřitelé disponují pohledávkami za korporací, jsou ekonomickými vlastníky právě ti. Ekonomickému vlastníku svědčí právo kontroly, což je zcela pochopitelné, protože tím, že dostane (jen) residuum, nese jak mezní užítky, tak i mezní náklady⁸ jednání správce korporace. Na správce pak lze nahlížet

³ Richter, T., Insolvenční právo, Praha: ASPI, 2008, s. 166.

⁴ Havel, B., Obchodní korporace ve světle proměn, Praha: Auditorium, 2010, s. 22.

⁵ z. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), dále jen "Insolvenční zákon".

⁶ Tedy nejenom v případě úpadku korporace.

⁷ Výklad založen na Havel, B., Obchodní korporace ve světle proměn, Praha: Auditorium, 2010, s. 25 an.

⁸ Richter, T., Insolvenční právo, Praha: ASPI, 2008, s. 122.

jako na osobu, jež je oprávněna jednat jménem korporace nebo za ni, jedno z jaké pozice.⁹

Stratifikace vlastnické struktury na faktického, formálního a ekonomického správce využívá konceptu teorie zastoupení¹⁰ (agency theory). Jensen a Meckling¹¹ definovali teorii zastoupení jako vztah mezi zástupcem (agentem) a další osobou, příp. více osobami (principal), kde zástupce je povinen pro principála vykonávat určitou činnost¹², ať již dle smlouvy či zákonných pravidel, přičemž tento vztah zahrnuje delegaci určitých rozhodovacích pravomocí z principála na agenta. Teorie zastoupení by však byla bez dalšího doplnění o nákladech zastoupení (agency costs) neúplná, jelikož přirozeností každého živého subjektu je schopnost podlehnout morálnímu hazardu a oportunistickému chování¹³, což se zejména projevuje v případě úpadku korporace, neboť se jedná o poslední kolo hry (end period game)¹⁴ a odpadají tak zmírňující motivace související se snahou o zachování reputačního či jiného vztahového kapitálu¹⁵. Náklady na eliminaci takového chování se výrazně promítají do celkových nákladů zastoupení, přičemž ty jsou určeny¹⁶ jako součet nákladů a) na vytvoření a strukturování zastoupení, b) na monitorování činnosti zástupců, c) na motivaci zástupců k lege artis jednání a d) odpovídající ztrátě, která i přes všechny uvedené vynaložené náklady vznikne (residual loss).

Velmi významnou otázkou je, obzvláště v situaci, kdy se nachází korporace v úpadku, kdo ustanovuje správce do funkce. Ve zdravé korporaci jsou správcem statutární orgány (příp. management¹⁷), kterého ustanovuje ekonomický vlastník - tedy společníci. V případě nemocné korporace se

⁹ Havel, B., *Obchodní korporace ve světle proměn*, Praha: Auditorium, 2010, s. 78.

¹⁰ Havel, B., *Obchodní korporace ve světle proměn*, Praha: Auditorium, 2010, s. 120.

¹¹ Jensen, M. C., Meckling, W. H.: *Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure* [online], *Journal of Financial Economics*, 1976, V. 3, No. 4. Dostupné z: <http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=94043>, s. 5.

¹² Je jedno, zda jeho jménem či za něj, toto rozlišení není pro účely příspěvku podstatné.

¹³ Richter, T., *Insolvenční právo*, Praha: ASPI, 2008. s. 43.

¹⁴ Jakson, T. H., *The Logic and Limits of Bankruptcy Law*, Washington, D. C.: BeardBooks, 2001, s. 11.

¹⁵ Richter, T., *Insolvenční právo*, Praha: ASPI, 2008. s. 33.

¹⁶ Dle Havel, B. *Obchodní korporace ve světle proměn*, Praha: Auditorium, 2010, 121. V češtině také Richter, T. *Insolvenční právo*, Praha: ASPI, 2008. s. 46 an. Dále Jensen, M. C., Meckling, W. H.: *Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure* [online], *Journal of Financial Economics*, 1976, V. 3, No. 4. Dostupné z: <http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=94043>, s. 5 an.

¹⁷ Pro další potřeby tohoto příspěvku budu z důvodu zjednodušení používat pro faktického správce korporace jen pojmu management (pokud se bude nacházet v pozici správce), ačkoli jsem si samozřejmě vědoma obsahových rozdílů.

však vlastnické právo společníků stává pouhým holým vlastnictvím, jehož trvalost je navíc věcně omezena¹⁸ a na místo reziduálního vlastníka tak nastupují věřitelé. Ti by tedy měli určovat, kdo bude vykonávat funkci faktického správce, ovšem při pohledu na současnou českou insolvenční úpravu tomu tak úplně není.

Insolvenční správce je ustanoven do své funkce rozhodnutím insolvenčního soudu. Věřitelé mají právo na jeho změnu, ovšem až po prvním přezkumném jednání. Na stranu druhou však nemají možnost jeho odvolání, to může učinit pouze soud ze závažných důvodů. Lze i přes výše uvedené přistoupit k insolvenčnímu správci jako k osobě, jež je zástupcem věřitelů? Stanovisko, že správce konkursní podstaty je samostatným procesním subjektem, který má samostatné postavení jak vůči úpadci, tak vůči konkursním věřitelům, a nelze jej považovat za zástupce konkursních věřitelů ani za zástupce úpadce, bylo jak doktrínou¹⁹, tak Nejvyšším²⁰ i Ústavním soudem²¹ potvrzeno. Pro tento závěr by mohl hovořit argument, že insolvenční správce je ustanoven vždy nejprve soudem, nikoli věřiteli; ti pak mají možnost změny. Protiargument však nabízí Tomáš Richter - k přenosu pohledávek věřitelů před insolvenční soud je třeba z čistě mechanického hlediska jistý časový úsek, během kterého musí někdo spravovat majetek - a právě na tuto přechodnou dobu jmenuje insolvenčního správce soud²². Proto není technicky možné, aby byl insolvenční správce jmenován věřiteli od počátku²³. Dalším důvodem, proč by insolvenční správce neměl být zástupcem věřitelů, může být ten, že jej věřitelé nemohou odvolat. Jestliže by však věřitelé disponovali tímto oprávněním kdykoli v průběhu řízení, posílilo by se tím zcela jistě riziko morálního hazardu na straně reziduálního vlastníka, neboť existence možnosti "nápravy" svého rozhodnutí by vedla zcela jistě k menší snaze o opravdu racionální volbu. K tomu přistupuje i riziko procesních průtahů, neboť jak je obecně známo, insolvenční řízení je (mimo jiné) efektivní pouze tehdy, jestliže je časově elastické. Argument, že nemožnost odvolání insolvenčního správce věřiteli nahrává závěru, že insolvenční správce není jejich zástupcem, tak dle mého také neobstojí. Mohu se tak ztotožnit s názorem, že insolvenční správce je zástupcem (agentem) věřitelů, kteří se v případě úpadku korporace stali

¹⁸ Havel, B., *Obchodní korporace ve světle proměn*, Praha: Auditorium, 2010. s. 26.

¹⁹ Eliáš, K., *Konkurs*, Právník, 1995, roč. 134, č. 2, s. 123.

²⁰ Stanovisko Nejvyššího soudu Cpjn 19/98, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek č. 7/1998.

²¹ Nález Ústavního soudu č. 203/2004 Sb.

²² Richter, T., *Insolvenční právo*. Praha: ASPI, 2008, s. 159.

²³ Nabízí se sice možnost různých koncepcí, kdy by při změně právní úpravy bylo možné zvolit insolvenčního správce primárně věřiteli (např. v případě podání věřitelského návrhu by věřitel současně navrhnul i osobu insolvenčního správce a tuto volbu by musel soud respektovat), ovšem takové jednání by sledovalo spíše oportunistus než společný zájem věřitelů.

reziduálními vlastníky²⁴. Diskuze na toto téma je však stále otevřena, jak je vidno i na komentáři k Insolvenčnímu zákonu²⁵, kde někteří autoři setrvávají v názoru, že insolvenční správce není zástupcem věřitelů ani dlužníka²⁶ (Taranda, Moravec, Hostinský)²⁷, tak je zde zastoupen i názor, že insolvenční správce je zástupcem věřitelů (Smrčka)²⁸.

Insolvenční správce však není jediným subjektem, který může být správcem korporace, jež se nachází v úpadku. Bude jím také management dlužníka, a to zásadně především v období, kdy ještě není ustanoven insolvenční správce či v případě reorganizace. Při ponechání správy korporace v rukou managementu, který společnost s velkou mírou pravděpodobnosti přivedl do úpadku, se nabízí otázka, zda se jedná o správné rozhodnutí (viděno pohledem věřitelů). Mimo to byl management ustanoven do své funkce již bývalým ekonomickým vlastníkem, jenž své postavení ztratil.²⁹ Na druhou stranu zde hraje velkou roli informační asymetrie a také motivace, jež spočívá v udržení si své pozice - management pravděpodobně zahájí insolvenční řízení dříve, když má vyhlídku na udržení si své funkce, než kdyby byl po zahájení insolvenčního řízení okamžitě odvolán³⁰. Obrácenou stranou této motivační pohnutky je však větší náchylnost k morálnímu hazardu, jak bude popsáno dále.

Jestliže vyjdeme z pojetí správce tak, jak jej nastínil Bohumil Havel, a to že správce je osobou oprávněnou jednat za korporaci, popř. jejím jménem, logicky vychází, že přestože věřitelé jakožto reziduální vlastníci mají právo kontroly a berou konečný zisk a mohou ovlivňovat správu korporace, nejsou oprávněni jednat tak, jak správce. Ještě více je vzdálen nastíněné koncepci správce insolvenční soud, který sice dohlíží na celé insolvenční řízení a jeho rozhodnutí jsou pro osud korporace klíčová, ovšem opět není v pozici, kdy bychom mohli říci, že je oprávněn za korporaci jednat.“

²⁴ Jakson, T. H., *The Logic and Limits of Bankruptcy Law*, Washington, D. C.: BeardBooks, 2001, s. 101.

²⁵ Z. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), dále jen "Insolvenční zákon"

²⁶ Že insolvenční správce není zástupcem dlužníka je zcela zřejmé, neboť reziduální nárok společníků zcela zanikl a novým ekonomickým vlastníkem jsou právě věřitelé.

²⁷ Kotoučová, J. a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*, komentář, Praha: C. H. Beck, 2010, s. 73.

²⁸ Kotoučová, J. a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*, komentář, Praha: C. H. Beck, 2010, s. 803.

²⁹ Aktuální právní úprava nedovoluje věřitelům v případě, kdy společníci svá práva vykonávají, aktivně ustanovit nový management. Viz Richter, T. *Insolvenční právo*. Praha: ASPI, 2008, s. 150.

³⁰ Podrobněji o argumentech pro a proti ponechání kontroly nad společností v rukou managementu viz Richter, T., *Insolvenční právo*. Praha: ASPI, 2008, s. 146 an.

3. SPRÁVA KORPORACE V ÚPADKU

Jak poznamenává Tomáš Richter, je insolvenční řízení vedené ohledně korporálního dlužníka pokračováním správy korporace jinými prostředky³¹. Obdobně traktuje Bohumil Havel, když uvádí, že společnost je v insolvenčním řízení osekána na pouhý majetek³². Co tedy správa korporace, ohledně níž je vedeno insolvenční řízení, vlastně znamená? Tomáš Richter rozděluje insolvenční řízení na dva paralelní procesy, a to na alokační (nakládání s majetkem korporace) a distributivní (rozdělení výtěžku zpeněžení včetně určení, kdo dostane jakou část), přičemž rozhodování o jednom by nemělo mít žádný vliv na druhé.³³ Za správu korporace v úpadku tak právě můžeme označit všechny úkony, jež se jakkoli týkají majetkové podstaty.

Ve svém důsledku je však hlavním cílem správy majetku korporace co největší uspokojení věřitelů, tudíž při pojetí správy v takto širokém slova smyslu můžeme přijmout závěr, že správou korporace v úpadku je v nejširším slova smyslu rozhodnutí o způsobu řešení úpadku dlužníka. Toto finální rozhodnutí však nečiní správce, který však může rozhodnutí různými kroky ovlivnit (vedle věřitelů), nýbrž insolvenční soud.

Jak moc jsou jednotlivé úkony, které se týkají majetkové podstaty, v diskreci správce, záleží na chuti ekonomických vlastníků, neboť insolvenční právo poskytuje věřitelům relativně velký prostor zapojit se do správy majetku korporace, bohužel téma příspěvku mi nedovoluje se zde rozepsat, ač se jedná o tematiku velmi zajímavou, a to zejména v praxi (např. "spící zajištěný věřitel").

Richter uvádí³⁴, že na otázku, jak naložit s aktivy dlužníka, existují čtyři možné odpovědi: prodej majetku po částech, prodej majetku v celku, ponechání majetku v rukou dlužníka (reorganizace) a kombinace předcházejících variant. V podstatě tak reflektuje mnou naznačenou koncepci, že způsob řešení úpadku je správou majetku korporace v širším slova smyslu.

Se znalostmi nabytými v úvodu této kapitoly pak teze, že správa korporace v úpadku je ve své podstatě jen správou majetku korporace, nikoho nepřekvapí. Insolvenční zákon přichází v souvislosti se správou majetkové podstaty s koncepcí osoby s dispozičními oprávněními³⁵, jenž je oprávněna

³¹ Richter, T., Insolvenční právo. Praha: ASPI, 2008, s. 117.

³² Havel, B., Obchodní korporace ve světle proměn, Praha: Auditorium, 2010. s. 62

³³ Richter, T., Insolvenční právo. Praha: ASPI, 2008, s. 133.

³⁴ Richter, T., Insolvenční právo. Praha: ASPI, 2008, s. 135.

³⁵ § 2, písm. f), Insolvenčního zákona.

s majetkovou podstatou nakládat a spravovat ji. Kdo jí je, ustanovuje dále v závislosti na způsobu řešení úpadku³⁶.

Nabízí se otázka, zda pokud je osobou s dispozičními oprávněními korporace, resp. její management, zda dochází k stratifikaci pravomocí a oprávnění správce mezi insolvenčního správce a management či je správcem pouze management. Dle Insolvenčního zákona se nakládáním s majetkovou podstatou mimo jiné rozumí i právní úkony, jež se týkají majetku náležejícího do majetkové podstaty a také rozhodování o záležitostech podniku³⁷. Je tedy osobou oprávněnou jednat jménem korporace. Z výše uvedeného vyplývá, že insolvenční správce spíše zastává dozorující funkci, než že by byl správcem korporace, toto postavení tak zastává jen management.

Povinnosti insolvenčního správce korporace jsou stanoveny Insolvenčním zákonem v § 36, který požaduje svědomitost a odbornou péči. Musí vyvinout veškeré úsilí, které lze po něm spravedlivě požadovat, aby byli věřitelé uspokojeni v co nejvyšší míře. Jejich společnému zájmu je pak povinen dát přednost před zájmy svými i před zájmy jiných osob. Norma pracuje s otevřených pojmů, jejichž konkrétní obsah judikatura doposud nevymezila³⁸. Vzhledem k tomu, že společný zájem věřitelů je kladen na první místo před zájmy správce i dalších osob, podporuje toto zákonné ustanovení tezi, že insolvenční správce zástupcem věřitelů je.

Management korporace je osobou s dispozičními oprávněními v době od zahájení insolvenčního řízení do rozhodnutí o způsobu řešení úpadku a dále od povolení reorganizace³⁹. Insolvenční zákon stanovuje v hlavě upravující reorganizaci, že pro povinnosti statutárního orgánu platí obdobně výše zmíněné ustanovení upravující povinnosti insolvenčního správce. Management je tak povinen dát přednost společnému zájmu věřitelů před zájmem svým, což naráží na motivaci managementu udržet si místo za každou cenu, jež může vyústit v morální hazard spočívající v riziku přeinvestování (investice do riskantních projektů, u nichž je pravděpodobnost úspěchu nízká, ovšem za předpokladu, že úspěch nastane, vynese velký zisk)⁴⁰.

³⁶ § 229, odst. 3 Insolvenčního zákona. Určité výkladové problémy působila absence pravidla pro období mezi zahájením insolvenčního řízení a rozhodnutím o způsobu řešení úpadku, ovšem tuto nejasnost odstranilo výkladové stanovisko expertní skupiny s22, dostupné z: <<http://www.insolvenčni-zakon.cz/expertni-skupina-s22/vykladova-stanoviska-expertni-skupiny/vykladove-stanovisko-1.html>>

³⁷ § 228, písm. a) a e) Insolvenčního zákona.

³⁸ Kotoučová, J. a kol. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), komentář, Praha: C. H. Beck, 2010, s. 74.

³⁹ Viz poznámka pod čarou č. 34.

⁴⁰ Richter, T., Insolvenční právo. Praha: ASPI, 2008. s. 101.

4. ODPOVĚDNOST SPRÁVCE

Po tom, co jsme definovali správce a správu korporace, můžeme konečně přistoupit k otázce jeho odpovědnosti. Vzhledem k zaměření příspěvku se věnuji jen odpovědnosti civilněprávní a trestněprávní ponechávám stranou odborníkům zaměřující se na tuto problematiku.

Než přistoupím k praktickým otázkám odpovědnosti správce korporace, zmíním teoretickou otázku, zda je odpovědnost sankcí či motivací, tedy jinými slovy, zda odpovědnost vnímáme jako hrozbu sankcí či sankci samotnou⁴¹. Tuto úvahu je praktické sledovat při aplikaci pravidel insolvenčního práva, neboť jak již bylo řečeno, insolvenční řízení pro zúčastněné strany znamená poslední kolo hry (end period game) a hrozí tak rizika morálního hazardu.

Důvodová zpráva se k odpovědnosti insolvenčního správce za škodu, jejíž úprava obsažená v § 37 Insolvenčního zákona se prostřednictvím ustanovení § 330, odst. 1 Insolvenčního zákona použije také i na management dlužníka, vyjadřuje tak, že se jedná o nově koncipovanou odpovědnost na principu obdobném tomu, jakým odpovídají statutární orgány obchodních společností za škody a jiné újmy způsobené porušením povinností⁴². V § 8 ZKV⁴³ byla odpovědnost správce podstaty upravena jen obecně, tudíž při její praktické aplikaci bylo třeba použít⁴⁴ § 420 Občanského zákoníku⁴⁵, který však má odpovědnost postavenou na subjektivním principu, tedy jedním z předpokladů vzniku odpovědnosti za škodu je i zavinění.

Naproti tomu je odpovědnost v Insolvenčním zákoně upravena jinak. Otázkou však je, zda se jedná o odpovědnost subjektivní či objektivní. Vzhledem k obrácenému důkaznímu břemenu (správce se odpovědnosti může zprostit jen tehdy, prokáže-li rozhodující skutečnosti), můžeme uzavřít, že se jedná o odpovědnost objektivní. Jako předpoklady vzniku odpovědnosti lze formulovat následující: protiprávní jednání, vznik škody, kauzální nexus a neexistence okolností vylučující odpovědnost (škodě ani jiné újmě správce nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které po něm bylo možné spravedlivě požadovat se zřetelem k průběhu insolvenčního řízení). Odpovědnost správce za škodu je však v

⁴¹ Podrobněji viz Havel, B., *Obchodní korporace ve světle proměn*, Praha: Auditorium, 2010, s. 123.

⁴² Důvodová zpráva k insolvenčnímu zákonu, k § 36 a 37, dostupné z:

<<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=1120&CT1=0>>

⁴³ z. č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále jen "ZKV").

⁴⁴ Kotoučová, J. a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*, komentář, Praha: C. H. Beck, 2010, s. 77.

⁴⁵ z. č. 40/1964 Sb., *Občanský zákoník*.

Insolvenčním zákoně upravena nejen pro případy, kdy správce způsobí škodu tím, že poruší povinnosti uložené mu zákonem nebo soudem či při nepostupování s odbornou péčí, nýbrž oproti ZKV rozšířena i na další případy (správce odpovídá i za osoby, které použil k plnění svých úkolů, dále za určitých okolností odpovídá za škodu vzniklou tím, že pohledávka za majetkovou podstatou nebyla uhrazena⁴⁶). V insolvenčním zákoně jsou také stanoveny promlčecí lhůty, které mají obdobnou úpravu jako v právu občanském.

Insolvenční správce je povinen uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu⁴⁷; splnění této povinnosti je také vyžadováno zákonem. č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích. Příznivý ekonomický efekt pro poškozené subjekty je zřejmý, obrácenou stranou mince je ovšem riziko morálního hazardu na straně insolvenčního správce. Naproti tomu management dlužníka smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu mít uzavřenou nemusí.

Literature:

Richter, T., Insolvenční právo, Praha: ASPI, 2008. 472 s. ISBN 978-80-7357-329-4.

Havel, B., Obchodní korporace ve světle proměn. Praha: Auditorium, 2010. ISBN 978-80-87284-11-7. 196 s.

Jakson, T. H., The Logic and Limits of Bankruptcy Law, Washington, D. C.: BeardBooks, 2001. 287 s. ISBN 1-58798-114-9.

Jensen, M. C., Meckling, W. H.: Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure [online], Journal of Financial Economics, 1976, V. 3, No. 4. Dostupné z: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=94043

Kotoučová, J. a kol. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), komentář, Praha: C. H. Beck, 2010. 1100 s. ISBN 978-80-7400-320-2.

Eliáš, K., Konkurs, Právník, 1995, roč. 134, č. 2.

Easterbrook, F. H., Fischel, D. R., The Economic Structure of Corporate Law, Harward: Harvard Univerzity Press, 1996. 370 s. ISBN 0-674-23539-8.

⁴⁶ Viz ustanovení § 36, odst. 2 a 3 Insolvenčního zákona

⁴⁷ § 23 Insolvenčního zákona.

Stanovisko Nejvyššího soudu Cpjn 19/98, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek č. 7/1998.

Nález Ústavního soudu č. 203/2004 Sb.

Důvodová zpráva k insolvenčnímu zákonu, k § 36 a 37, dostupné z:
<<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=1120&CT1=0>>

Contact – email

monika.gazdova@gmail.com